

Løbet af det første Aar at faa mere ud end Halvdelen, maa man give Afkald paa noget; man kan kun faa Halvdelen, og saa maa man for øvrigt, naar det første Aar er gaaet, følge Sparekassens Regler, naar man vil tage Penge ud af den. Jeg gaar ud fra, at saaledes maa Bestemmelsen forstaas; og jeg henstiller, som sagt, at der sker en Ændring paa to Punkter i Slutningen af § 2, hvis man virkelig skal udtrykke det, som jeg formoder, man har ment.

Det vil jo da være saaledes, at i den genoprettede Sparekasse vil der være Indlaan af godt 27 Mill. Kr., og Sparekassen vil begynde med Aktiver af 11,2 Mill. Kr. foruden Panteobligationer — det er jo det væsentligste. Til 2den Afdeling kan man overføre 13 $\frac{1}{2}$ Mill. Kr., og deraf kunne i Løbet af det første Aar udbetales, hvis Folk ville have det, 6 $\frac{3}{4}$ Mill. Kr., og i 1ste Afdeling maa der, hvis min Fortolkning, hvad jeg antager, er rigtig, kunne hæves 2,7 Mill. Kr. De kyndige maa jo nu kunne afgøre, hvorvidt Kassen — naar vi tage Hensyn til, at der selvfølgelig vil blive en stærk Udtagning af Sparepenge — staar stærk nok til at tage imod det uden at gaa Prioriteterne for nær. Det er altsaa saaledes, at Nettounderbalancen den 1. April vil være 14,7 minus 1,2, altsaa 13 $\frac{1}{2}$ Mill. Kr., det vil altsaa sige, at en Sparer, der har 1,000 Kr. paa en Sparekassebog, deraf taber 375 Kr. Om det nu er et Tab af en saadan Størrelse, at Staten af den Grund skal træde til, er det Spørgsmaal, som vore Tillidsmænd i Udvalget nærmere skulle overveje. Hvis Smørekspportforeningen betaler 1 Mill. Kr., faar en Sparer, der har 1,000 Kr., deraf 28 Kr., og hvis Staten skal indbetale 4 Mill. Kr., faar en saadan Sparer deraf 110 Kr., altsaa i alt 138 Kr. til Formindskelse af sit Tab paa 375 Kr. Og naar vi nu ville spørge, om der er Udsigt til, at denne Million skaffes til Veje, maa jeg sige, at det er der vel nok, og det ganske simpelt af den Grund, at naar en Andelshaver har 1,000 Kr. paa Sparekassebog, er han jo rent personlig interesseret i, at der gennem Smørekspportforeningen, om jeg for Kortheds Skyld maa kalde den saaledes, skaffes den Million til Veje, thi derved skaffes ogsaa Statens 4 Mill. til Veje, saaledes at det har en vis økonomisk Betydning for ham, at noget saadant sker, og jeg antager, at ved den fornødne Agitation og Paavirkning vil man vel ogsaa komme dertil. Hvis han derved selv skal af med for Eks. 100 Kr., bliver hans Gevinst ved

denne Ordning 38 Kr., men den, der ikke er Sparer, men kun Andelshaver, skal af med 100 Kr., og han bliver jo rigtignok stillet paa en noget anden Maade.

Men nu er Spørgsmaalet: Har Sparekassen Krav paa gennem Mejerierne at faa 1 Mill. Kr.? Der vil jeg rigtignok tillade mig at gøre gældende, at det har den ganske sikkert ikke. Denne Opfattelse bestyrkes for øvrigt ogsaa af den Opgørelse, som den højtærede Minister og bag ham hans sagkyndige her have givet, thi naar de her have beregnet, at Sparekassens Tab er godt 15 Mill. Kr. pr. 11. December 1908, er det jo dermed fra den Side erkendt, at Sparekassen intet Krav har paa Smørekspportforeningen, thi ellers maatte det jo være opført som Tab med. Dette Tab siges jo at være paa omtrent 7 $\frac{1}{4}$ Mill. Kr., men et saadant Tab kan jo altsaa aabenbart efter dette ikke eksistere. Men dette Forhold til Smørekspportforeningen er jo et meget vigtigt Spørgsmaal i denne Sag, og jeg vil derfor dvæle lidt ved det.

Jeg vil da først minde om, at denne Smørekspportforening er et Barn af Sparekassen, et veritabelt Barn af Sparekassen, thi i Maj 1888 kom Tanken om denne Smørbank første Gang frem fra unge Albertis Side paa et Møde af Sparekassens Tillidsmænd efter en Fællesspisning. Der medbragte Alberti en Liste over de Indtægter, som de københavnske Smørgrosserere havde, og gjorde gældende, at naar disse Mennesker sad og tjente alle disse mange Penge paa det Smør, der blev lavet ude paa Landet, var det ganske rimeligt, at Bondestanden selv tog disse Penge. Denne Tanke slog an, og om Efteraaret tog Alberti fat, og i November Maaned 1888 blev Smørekspportforeningen dannet, og den var jo aldrig nogen Sinde bleven dannet, hvis ikke Sparekassen havde eksisteret. Grundlaget for denne Forretning var ganske simpelt, nemlig at engelske Agenter betalte Smørret kontant eller saa at sige kontant, og Pengene modtoges herhjemme og indsattes paa Mejeriernes Konto i Sparekassen, og der kunde saa Mejerierne hæve dem, lige saa snart de vilde, i alt Fald en Uges Tid efter. Foreningen er altsaa startet paa denne Kontantbetaling, men der er ganske vist det mærkelige ved det, at denne Forening blev startet uden nogen som helst Aktie- eller Driftskapital, og i Lovene for Smørekspportforeningen staar udtrykkeligt, at Formanden ikke kan foretage andet end det, han er bemyndiget til af Bestyrelsen, og